

advokátom doc. JUDr. Ing. Petrom Grendelom, PhD., Trieda SNP 42, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Poprad č. k. 7 C 38/2017-124 zo 4. apríla 2018 takto

r o z h o d o l :

Sťažnosti [REDACTED], [REDACTED] ([REDACTED]), [REDACTED] ([REDACTED]), [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] ([REDACTED]), [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] ([REDACTED]), [REDACTED] ([REDACTED]), [REDACTED] ([REDACTED]), maloletého [REDACTED] ([REDACTED]), zastúpeného zákonným zástupcom [REDACTED] ([REDACTED]), maloletého [REDACTED] ([REDACTED]), zastúpeného zákonným zástupcom [REDACTED] ([REDACTED]), maloletej [REDACTED] ([REDACTED]), zastúpenej zákonnou zástupkyňou [REDACTED] ([REDACTED]), maloletej [REDACTED] ([REDACTED]), zastúpenej zákonnou zástupkyňou [REDACTED] ([REDACTED]), maloletej [REDACTED] ([REDACTED]), zastúpenej zákonnou zástupkyňou [REDACTED] ([REDACTED]), n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. júna 2018 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] ([REDACTED]), [REDACTED] ([REDACTED]), [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] ([REDACTED]), [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] ([REDACTED]), [REDACTED] ([REDACTED]), maloletého [REDACTED] ([REDACTED]), zastúpeného zákonným zástupcom [REDACTED] ([REDACTED]), maloletého [REDACTED] ([REDACTED]), zastúpeného

zákonným zástupcom [REDACTED] ([REDACTED]), maloletej [REDACTED] ([REDACTED]), zastúpenej zákonnou zástupkyňou [REDACTED] ([REDACTED]), maloletej [REDACTED] ([REDACTED]), zastúpenej zákonnou zástupkyňou [REDACTED] ([REDACTED]), maloletej [REDACTED] ([REDACTED]), zastúpenej zákonnou zástupkyňou [REDACTED] [REDACTED] (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie svojho základného práva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Poprad (ďalej len „okresný súd“) č. k. 7 C 38/2017-124 zo 4. apríla 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 369/2018-31 z 11. júla 2018 prijal sťažnosť na ďalšie konanie.

3. Zo sťažnosti vyplýva, že okresný súd rozhodol rozsudkom pre zmeškanie č. k. 7 C 38/2017-136 z 22. decembra 2017 (ďalej len „rozsudok pre zmeškanie“), ktorým vyhovel žalobe sťažovateľov o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Okresnému súdu bol 5. marca 2018 doručený návrh [REDACTED] (ďalej aj „žalovaná“ alebo „dotknutá osoba“), ako žalovanej na zrušenie rozsudku pre zmeškanie.

Okresný súd vyzval 26. marca 2018 sťažovateľov, aby sa vyjadrili k návrhu žalovanej na zrušenie rozsudku pre zmeškanie a tiež k odvolaniu žalovanej proti rozsudku pre zmeškanie v lehote 15 dní.

Okresný súd napadnutým uznesením zrušil rozsudok pre zmeškanie „... v 7. deň lehoty poskytnutej sťažovateľom na vyjadrenie k návrhu žalovaného na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, t. j. 8 dní pred uplynutím uvedenej lehoty...“.

4. Podľa názoru sťažovateľov okresný súd v napadnutom uznesení dostatočne neodôvodnil, či možno považovať dôvod zmeškania pojednávania žalovanou za ospravedliteľný. Sťažovatelia odvíjajú porušenie základných práv aj od skutočnosti, že „Okresný súd Poprad ďalej rozhodnutím o zrušení rozsudku pre zmeškanie pred uplynutím

lehoty poskytnutej sťažovateľom na vyjadrenie k návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie porušil čl. 9 CSP obmedzil sťažovateľom prístup k súdu...“.

5. Sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd o ich sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„I. Právo sťažovateľov na súdnu ochranu garantované čl. 46 ods. 1 Ústavy a právo sťažovateľov na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd boli uznesením Okresného súdu Poprad zo dňa 4.4.2018 s č. k. 7C/38/2017-124 porušené.

II. Právo sťažovateľov vlastníť majetok garantované čl. 20 ods. 1 Ústavy bolo uznesením Okresného súdu Poprad zo dňa 4.4.2018 s č. k. 7C/38/2017-124 porušené.

III. Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje uznesenie Okresného súdu Poprad zo dňa 4.4.2018 s č. k. 7C/38/2017-124 a vracia vec Okresnému súdu Poprad na ďalšie konanie.

IV. Okresný súd Poprad je povinný nahradiť sťažovateľovi všetky trovy tohto konania.“

II.

Vyjadrenie odporcu

6. Listom zo 17. augusta 2018, doručeným ústavnému súdu 23. augusta 2018, sa k sťažnosti ako odporca vyjadril okresný súd prostredníctvom svojho predsedu.

7. K sťažovateľmi uvedenej námietke, že okresný súd v napadnutom uznesení neskúmal základnú podmienku na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, a to, či dôvod zmeškania pojednávania žalovanou možno považovať za ospravedlniteľný, odporca uviedol: *„Súd vyslovil právny záver, že kontumačný rozsudok predstavuje procesnú sankciu za pasivitu žalovaného v spore, ktorú treba posudzovať tak, že žalovaný subjektívne aj napriek tomu, že mohol vo veci nekoná, nemá o pojednávanie záujem a z tohto dôvodu je na mieste ho sankciovať rozsudkom pre zmeškanie.*

V bode 9) odôvodnenia napadnutého uznesenia súd konštatuje, že vzhľadom na charakter veci, predmet sporu ako aj na uplatnenú výšku nároku, nedospel k záveru, že žalovaný subjektívne nemal záujem o konanie na súde, bol vedome nečinný a to aj napriek

tomu, že o pojednávaní vedel. V ďalšej časti odôvodnenia súd konštatuje, že objektívne je zrejmé, že žalovanému došlo predvolanie na pojednávanie aj s so žalobou aj s poučením, avšak podľa názoru súdu nečinnosť v konkrétnom prípade nemožno charakterizovať tým, či mu bolo doručené objektívne predvolanie, ale subjektívna nečinnosť, že o doručení vedel, avšak bez ďalšieho vo veci nekonal, pojednávania sa nezúčastnil, ani sa z tohto neospravedlnil. Zároveň súd sa stotožnil s tvrdením žalovaného, že pri takomto spore a pri takomto uplatnenom nároku zo strany žalobcov by bolo absolútne nelogické, aby nemal záujem zúčastniť sa pojednávania, resp. svojou nečinnosťou ho bojkotovať.

S poukazom na citovanú časť odôvodnenia napadnutého uznesenia sa nemožno stotožniť s tvrdeniami sťažovateľov, že súd sa v odôvodnení nezaoberal splnením zákonných podmienok pre zrušenie rozsudku pre zmeškanie. Z obsahu napadnutého uznesenia je zrejmé, že súd skúmal, či návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie bol podaný včas a aj to, či sú splnené podmienky, preto aby návrhu bolo vyhovené. Z obsahu odôvodnenia jednoznačne vyplýva, že súdu absentovali také okolnosti, ktoré by mohol charakterizovať ako subjektívnu nečinnosť žalovaného, ktorú považoval za podstatnú, čo vyplýva z právneho záveru obsiahnutého v bode 8) odôvodnenia. Z bodu 9) odôvodnenia vyplýva aj to, že sa zaoberal dôvodom uvádzaným žalovaným a aj keď sa v odôvodnení výslovne neuvádza, že ide o ospravedlniteľný dôvod z kontextu odôvodnenia je zrejmé, že ho súd za takýto považuje, pretože dôvod, ktorý je uvádzaný žalovaným nemôže napĺňať znaky subjektívnej nečinnosti, ktoré by odôvodňovali zamietnutie návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie.“

8. K námietke sťažovateľov týkajúcej sa skutočnosti, že okresný súd rozhodol napadnutým uznesením ešte pred uplynutím lehoty na vyjadrenie sa sťažovateľov k návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, odporca uviedol: „... je potrebné poukázať na skutočnosť, že v danom prípade nejde o lehotu zákonnú, ale o lehotu určenú súdom a z ustanovenia § 277 CSP nevyplýva, že by v rozhodnutí o návrhu na zrušenie pre zmeškanie mohol súd rozhodnúť, až po tom čo je žalobcovi tento návrh doručený, resp. je mu poskytnutá lehota na vyjadrenie ako je to v prípade iných procesných inštitútov (napr. odvolanie, alebo dovolanie). Podľa názoru súdu nedošlo ani k porušeniu článku 9 CSP, ktorý upravuje postup súdu smerujúci k rozhodnutiu vo veci samej, pretože v danom prípade ide o procesný návrh, ktorého podanie umožňuje ustanovenie § 277 ods. 2 CSP,

pričom súd musí iba posúdiť, či sú splnené podmienky pre rozhodnutie o tomto návrhu a v prípade, že návrhu vyhovie, pokračuje v konaní ďalej. Z tohto dôvodu vydaním uznesenia o zrušení rozsudku pre zmeškanie nemôže dôjsť k zásahu do práva na súdnu ochranu vyplývajúceho z článku 46 ods. 1 Ústavy. Sťažovateľom týmto postupom nebolo odňaté právo na súdnu ochranu, pretože vo veci sa uskutočnilo ďalšie pojednávanie, na ktorom súd prejednal uplatnený nárok, vykonal dokazovanie a v merite veci rozhodol. Rovnako tak nemožno konštatovať, že by týmto postupom došlo k porušeniu článku 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v zmysle ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom. Z odôvodnenia sťažnosti nie je zrejmé, v čom by malo byť porušené ich základné právo vlastniť majetok, keďže súd o nároku žalobcov rozhodol a to rozsudkom zo dňa 30.5.2018, ktorým sčasti priznal žalobcom v 1) - 5) rade uplatnený nárok a vo vzťahu k žalobcom v 6) - 20) rade žalobu zamietol. Proti rozsudku bolo podané odvolanie, tak zo strany žalobcov ako aj zo strany žalovaného, teda správnosť napadnutého rozsudku bude predmetom preskúmania odvolacím súdom a za tohto stavu nemožno vylúčiť, ani alternatívu, že žalobcovia budú v konečnom dôsledku vo veci úspešní. Pochybnosť o opodstatnenosti sťažnosti vyvoláva aj okolnosť, že žalobcovia podali podnet na podanie mimoriadneho dovolania, teda využívajú aj iné procesné inštitúty, ktoré by mohli viesť k zrušeniu napadnutého uznesenia, a preto sťažnosť sťažovateľov možno považovať za predčasnú.“

Odporca zároveň uviedol, že „navrhujeme sťažnosť sťažovateľov zamietnuť“ a „súhlasíme s upustením od ústneho pojednávania“.

Vyjadrenie dotknutej osoby

9. Ústavný súd na základe § 52 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov vyzval [REDAKOVANÉ], ako dotknutú osobu k možnému zaujatiu stanoviska k prijatej sťažnosti sťažovateľov.

Ústavnému súdu bolo 20. augusta 2018 doručené vyjadrenie dotknutej osoby prostredníctvom jej právneho zástupcu.

10. Podľa názoru dotknutej osoby sťažovateľa neboli účastníkmi konania o návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie podaného na okresnom súde dotknutou osobou v procesnom postavení žalovanej, v dôsledku čoho okresný súd nemal povinnosť v zmysle ustanovení zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) doručovať návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie sťažovateľom v procesnom postavení žalobcov. Dotknutá osoba vo svojom vyjadrení uviedla: „*Ak teda Sťažovatelia vo svojej Sťažnosti poukazujú na skutočnosť, že súd vydal Uznesenie skôr, ako im uplynula lehota na vyjadrenie sa k Návrhu na zrušenie, potom nebol takýto postup súdu objektívne spôsobilý obmedziť Sťažovateľov na nimi uvádzaných ústavou zaručených právach a slobodách. Z uvedeného potom vyplýva, že ak všeobecný súd zasielal Sťažovateľom Návrh na zrušenie, tak uvedený postup realizoval len z informatívneho hľadiska nad rámec ustanovení CSP.*

Obiter dictum si napokon nedovolíme nepodotknúť, že ešte pred podaním Sťažnosti Sťažovateľov a teda aj pred vydaním Uznesenia ústavného súdu č. k. II. ÚS 369/2018-31 zo dňa 11.07.2018 o prijatí Sťažnosti Sťažovateľov na ďalšie konanie, všeobecný súd po vykonaní dokazovania následne už vydal Rozsudok Okresného súdu Poprad č. k. 7C/38/2017-212 zo dňa 30.05.2018, proti ktorému podali odvolanie jednak Sťažovatelia ako žalobcovia, ako aj [REDAKOVANÉ] ako žalovaná.“

11. V ďalšej časti svojho vyjadrenia dotknutá osoba citovala časť odôvodnenia napadnutého uznesenia, čím podľa svojho názoru poukázala na to, že napadnuté uznesenie nebolo prejavom svojvôle súdu, dôvody v ňom uvedené sú jasné a zrozumiteľné a že v konečnom dôsledku je napadnuté uznesenie ústavne konformné a udržateľné.

Replika sťažovateľov

12. Listom doručeným ústavnému súdu 4. októbra 2018 zaslali sťažovatelia k vyjadreniu odporcu svoje stanovisko (repliku). V stanovisku sťažovatelia uviedli, že súhlasia s upustením od ústneho pojednávania v konaní pred ústavným súdom.

Podľa názoru sťažovateľov okresný súd nevyložil a dostatočne neodôvodnil pojem „*ospravedlniteľný dôvod*“. V tejto súvislosti sťažovatelia poukázali jednak na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (vo veci *Georgiadis v. Grécko*, vo veci *H. v. Belgicko*), ako aj judikatúru ústavného súdu (III. ÚS 311/07, I. ÚS 344/2010).

Sťažovatelia zotrvali na tvrdení, že okresný súd neposkytol odpovede na tieto otázky:

„a. či a prípadne prečo dôvod zmeškania pojednávania tvrdený žalovaným (o nezaevidovaní a nezažurnalizovaní doručeného predvolania do interného systému žalovaného) považoval za ospravedlniteľný,

b. prečo pri rozhodovaní o zrušení rozsudku pre zmeškanie ignoroval, a teda sa v napadnutom uznesení nevysporiadal so skutočnosťou že žalovaný bol nečinný už od samého zahájenia sporového konania, keďže sa nielen nedostavil na pojednávanie, ale sa dokonca ani nevyjadril k žalobe na výzvu súdu (obsahujúcu tiež poučenie, že v prípade nevyjadrenia sa žalovaného môže byť vydaný rozsudok pre zmeškanie) a tiež skutočnosť nečinnosti právneho zástupcu žalovaného, ktorý včas neoznámil súdu právne zastúpenie žalovaného a nedoručil plnomocenstvo udelené mu žalovaným,

c. a prečo Okresný súd Poprad pri rozhodovaní nezohľadnil, že žalovaný tvrdený dôvod zmeškania pojednávania ani nepreukázal.“

13. Vo vzťahu k nezachovaniu súdom poskytnutej lehoty na podanie vyjadrenia k návrhu žalovanej na zrušenie rozsudku pre zmeškanie sťažovatelia uviedli: „*V čl. 9 CSP nie je uvedené a v žiadnom prípade z neho nevyplýva, že by toto ustanovenie malo dopadať len na postup súdu smerujúci k rozhodnutiu vo veci samej. Ustanovenie čl. 9 CSP je jedným zo základných princípov ovládajúcich konanie súdu podľa CSP, čo je nepochybné aj z jeho systémového zaradenia v úvode CSP medzi základnými princípmi. Právo sťažovateľov uvedené v čl. 9 CSP je vyjadrením základnej zásady kontradiktórnosti občianskoprávneho súdneho konania a v prípade sťažovateľov Okresný súd Poprad toto právo sťažovateľom bezdôvodne odňal. Hoci to, že by súd mohol rozhodnúť o návrhu na zrušenie pre zmeškanie, až po tom čo je žalobcovi návrh doručený, resp. je mu poskytnutá lehota na vyjadrenie, z ustanovenia § 277 CSP nevyplýva (ako uviedol vo vyjadrení Okresný súd Poprad), vyplýva to zo základného princípu občianskoprávneho súdneho konania kontradiktórnosti, vyjadreného výslovne v čl. 9 CSP. Vyjadrenie okresného súdu Poprad neobstojí ani*

s ohľadom na dikciu čl. 3 CSP, podľa ktorej § 277 CSP nemožno aplikovať izolovanie, ale je potrebné ho vykladať aj v súlade s čl. 9 CSP. Súd tak bol povinný lehotu na vyjadrenie sťažovateľom poskytnúť a zachovať.“

14. Podľa názoru sťažovateľov: „... porušením ustanovení CSP ako aj základných princípov občianskoprávneho súdneho konania zo strany Okresného súdu Poprad v neprospech sťažovateľov došlo k porušeniu práva sťažovateľov na súdnu ochranu garantovaného čl. 46 CSP a porušeniu článku 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, keďže Okresný súd Poprad svojvoľne, nezákonne, nerešpektujúc ustanovenia a princípy CSP a ústavné práva sťažovateľov, zrušil rozsudok pre zmeškanie. Uvedený zásah do práv sťažovateľov nemôže zhojiť situácia, že Okresný súd po zrušení rozsudku pre zmeškanie rozhodol (diametrálne odlišne) o nároku sťažovateľov v pojednávaní konanom po zrušení rozsudku pre zmeškanie. V opačnom prípade by došlo k popretiu inštitútu rozsudku pre zmeškanie a princípu právnej istoty a legitímneho očakávania...“

Nemožno súhlasiť ani s názorom Okresného súdu Poprad, že ústavná sťažnosť je predčasná, keďže napadnuté uznesenie nemožno napadnúť riadnym ani mimoriadnym opravným prostriedkom, ktorý by bol v dispozícii žalobcov. Dovolanie generálneho prokurátora je mimoriadnym opravným prostriedkom, ktorý nie je v dispozícii sťažovateľov a podnet k nemu nie je opravným prostriedkom.“

III.

15. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

16. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

17. Predmetom sťažnosti je námietka porušenia základných práv označených v záhlaví tohto rozhodnutia napadnutým uznesením okresného súdu. Okresný súd mal nedostatočným odôvodnením napadnutého uznesenia a ignorovaním poskytnutej lehoty na podanie vyjadrenia zasiahnuť do základného práva sťažovateľov na súdnu ochranu, resp. odňať im právo na súdnu ochranu. Uvedené vady procesu sa mali napokon prejaviť v zrušení rozsudku pre zmeškanie a v pokračovaní v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

18. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

19. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

20. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k obom označeným právam v zásade identické (IV. ÚS 147/08).

21. Pokiaľ ide o medze zasahovania ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ústavný súd vo svojej judikatúre opakovane uvádza, že mu v zásade neprislúcha hodnotiť správnosť skutkových záverov či právneho posúdenia vecí všeobecnými súdmi, pretože nie je prieskumným súdom, resp. nadriadeným súdom a ani ochrancom zákonnosti. Pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti ústavný súd nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Povinnosť chrániť princípy spravodlivého

procesu na zákonnej úrovni patrí teda predovšetkým všeobecným súdom. Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti, ktorou sa namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie rozhodnutím všeobecného súdu, sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä z toho hľadiska, či závery všeobecných súdov vyjadrené v napadnutom rozhodnutí sú dostatočne odôvodnené, či nie sú arbitrárne alebo svojvoľné s priamym dopadom na niektoré zo základných práv a slobôd (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

22. K porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie môže dôjsť predovšetkým vtedy, ak by komukoľvek bola odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a ak by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu (žalobe) fyzickej osoby alebo právnickej osoby (napr. I. ÚS 35/98), ale tiež v prípade, ak by rozhodnutie všeobecného súdu bolo arbitrárne, a teda bolo prejavom zjavnej svojvôle pri výklade a aplikácii právnej normy, alebo ak by výrok rozhodnutia nebol v súlade s priebehom konania (m. m. II. ÚS 107/2018).

23. Súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08).

24. Ústavný súd pristúpil k preskúmaniu odôvodnenia napadnutého uznesenia okresného súdu, aby posúdil zlučiteľnosť jeho obsahu s limitmi sťažovateľmi označených článkov ústavy, ktorých porušenie namietajú. Uvedený prieskum vykonal ústavný súd v medziach svojich právomocí, a teda posudzoval kvalitu odôvodnenia napadnutého uznesenia okresného súdu a ústavnú súladnosť interpretácie právnej úpravy, ktorú konajúci súd vo veci sťažovateľov aplikoval, inými slovami, ústavnú udržateľnosť napadnutého uznesenia.

25. Okresný súd odôvodnil napadnuté uznesenie takto: *«Rozsudok pre zmeškanie žalovaného - kontumačný rozsudok predstavuje procesnú sankciu za pasivitu žalovaného v spore. Pokiaľ sa týka procesnej pasivity túto treba posudzovať tak, že žalovaný subjektívne aj napriek tomu, že mohol vo veci nekoná, nemá o pojednávanie záujem a z toho dôvodu je na mieste „sankcionovať“ ho rozsudkom pre zmeškanie.*

V konkrétnom prípade súd nedospel k záveru, vzhľadom na charakter veci, vzhľadom aj na predmet sporu ako aj na uplatnenú výšku nároku, že žalovaný subjektívne nemal záujem o konanie na súde, bol vedome nečinný, a to aj napriek tomu, že o pojednávaní vedel. Z predloženého potvrdenia žalovaného, ktoré k návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie pripojil vyplýva, že z technických dôvodov spočívajúcich v nesprávnom, resp. neexistujúcom zaevidovaní a zažurnalizovaní podaní preberaných z elektronickej schránky spoločnosti začiatkom decembra 2017 nedošlo k náležitému spracovaniu doručovaného predvolania na pojednávanie na deň 22.12.2017 a z toho dôvodu o predmetnom pojednávaní nemal vedomosť ani právny úsek a následne ani externá kancelária. Objektívne je zrejmé, že žalovanému došlo predvolanie na pojednávanie aj spolu so žalobou aj poučením, avšak podľa názoru súdu nečinnosť v konkrétnom prípade nemožno charakterizovať tým, či mu bolo doručené objektívne predvolanie, ale subjektívna nečinnosť, že o doručení vedel, avšak bez ďalšieho vo veci nekonal, pojednávania sa nezúčastnil, ani sa z tohto neospravedlnil. Javí sa tiež logické tvrdenie žalovaného, že pri takomto spore a pri takomto uplatnenom nároku zo strany žalobcov bolo by absolútne nelogické, aby nemal záujem zúčastniť sa pojednávania, resp. svojou nečinnosťou ho bojkotovať.»

26. Z uvedeného je zrejmé, že okresný súd považoval dôvod neúčasti na pojednávaní predostretý žalovanou za ospravedlniteľný. Vzhľadom na to, že pojem „*ospravedlniteľný dôvod*“ nie je právnou normou definovaný, je iba na úvahe súdu, ktoré okolnosti v intenciách konkrétneho prípadu posúdi ako okolnosti hodné ospravedlnenia neúčasti na pojednávaní.

Odpoveď okresného súdu na to, či žalovanou tvrdené okolnosti zmeškania pojednávania sú ospravedlniteľné, je síce v napadnutom uznesení vyjadrená pomerne stručne, avšak nie je nelogická či nedostatočná.

Ústavný súd nachádza motív podania ústavnej sťažnosti v tvrdení, podľa ktorého *„Okresný súd po zrušení rozsudku pre zmeškanie rozhodol (diametrálne odlišne) o nároku sťažovateľov v pojednávaní konanom po zrušení rozsudku pre zmeškanie.“*

27. Nemožno súhlasiť s tvrdením sťažovateľov, že rozhodnutie okresného súdu s odlišným výsledkom (v porovnaní s výsledkom rozsudku pre zmeškanie) je popretím princípu právnej istoty a legitímneho očakávania. Z dikcie § 274 CSP vyplýva, že súd na pojednávaní po splnení formálnych podmienok obligatórne rozhodne rozsudkom pre zmeškanie tak, ako je navrhnutý v petite žaloby, teda nevykonáva dokazovanie, ktoré by malo vplyv na merito veci tak, ako v priebehu „riadneho“ konania.

28. Osobitosťou prerokúvanej veci je skutočnosť, že jej predmetom je zrušujúce rozhodnutie okresného súdu, čo znamená, že konanie pred všeobecným súdom ďalej pokračuje.

Pozornosti ústavného súdu neunikla časová súvislosť (na ktorú poukázali odporca aj sťažovatelia) jednotlivých podaní sťažovateľov. Okresný súd vydal napadnuté uznesenie 4. apríla 2018. Právnomu zástupcovi sťažovateľov bolo napadnuté uznesenie doručené 22. apríla 2018. Sťažovatelia podali ústavnú sťažnosť síce v rámci zákonnej dvojmesačnej lehoty na podanie sťažnosti (sťažnosť bola ústavnému súdu doručená 5. júna 2018), avšak za procesnej situácie, v ktorej už o nároku sťažovateľov bolo rozhodnuté rozsudkom okresného súdu č. k. 7 C 38/2017-212 z 30. mája 2018 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“). Z vyjadrenia odporcu vyplýva, že proti rozsudku okresného súdu podali odvolanie sťažovatelia aj žalovaná.

Z tohto pohľadu sa sťažnosť sťažovateľov javí ako účelovo podaná a odporujúca jej účelu a zmyslu.

29. Ústavný súd, pridržiavajúc sa svojej stabilnej judikatúry, poukazuje na to, že základné práva na súdnu ochranu (siedmy oddiel ústavy) sú „výsledkové“, čo znamená, že im musí zodpovedať proces ako celok. Skutočnosť, či napadnuté konanie vykazuje znaky spravodlivého procesu, závisí od celého konania a konečného rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08). Aj z ďalšej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 79/03, I. ÚS 236/03), obdobne ako z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Komanický c. Slovenská republika, rozsudok zo 4. 6. 2002) vyplýva, že ústavný súd a Európsky súd pre ľudské práva overujú, či konanie posudzované ako celok bolo spravodlivé v zmysle čl. 46 až čl. 50 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru.

30. Ústavný súd sa nestotožňuje s argumentáciou sťažovateľov o odňatí práva na súdnu ochranu, ktorú odôvodnili tým, že okresný súd podľa ich názoru „svojvoľne, nezákonne, nerešpektujúc ustanovenia a princípy CSP a ústavné práva sťažovateľov, zrušil rozsudok pre zmeškanie“.

Odňatím možnosti konať sa rozumie nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných práv účastníka sporového konania. Vzhľadom na pokračujúce konanie (okresný súd po zrušení rozsudku pre zmeškanie rozhodol rozsudkom, proti ktorému podali odvolanie sťažovatelia aj žalovaná) majú sťažovatelia reálnu možnosť uplatňovať svoje procesné práva.

31. Zo skutkového hľadiska treba zdôrazniť, že sťažovatelia právom tvrdia, že hoci sudcovská lehota na podanie stanoviska k návrhu žalovanej na zrušenie rozsudku pre zmeškanie a podaniu odvolania proti rozsudku pre zmeškanie mala uplynúť 12. apríla 2018, okresný súd rozhodol napadnutým uznesením 4. apríla 2018 (právnomu zástupcovi sťažovateľov však bolo napadnuté uznesenie doručené 22. apríla 2018), a teda táto lehota nebola zo strany súdu dodržaná.

V tejto súvislosti sa však javí ako podstatné tvrdenie okresného súdu, že v danom prípade ide „... o procesný návrh, ktorého podanie umožňuje ustanovenie § 277 ods. 2 CSP, pričom súd musí iba posúdiť, či sú splnené podmienky pre rozhodnutie o tomto návrhu a v prípade, že návrhu vyhovie, pokračuje v konaní ďalej.“.

Z uvedeného vyplýva, že podstatným pre vydanie napadnutého uznesenia bolo jednak podanie návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie a jednak posúdenie ospravedlnenia zo strany súdu. Vyjadrenie sťažovateľov nemalo podstatný vplyv na vydanie napadnutého uznesenia.

32. Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, že sťažnosti sťažovateľov nevyhoveli.

33. Vzhľadom na nevyhovenie sťažnosti ústavný súd nemohol rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľov, ktoré sú viazané na to, že sťažnosti by bolo vyhovené (zrušenie napadnutého uznesenia okresného súdu, vrátenie veci na ďalšie konanie a úhrada trov právneho zastúpenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. decembra 2018